

<https://doi.org/10.26565/2074-8922-2026-86-23>

УДК (UDC): 37.013.3

**Т. В. ГОРДІЄНКО**, кандидат педагогічних наук,  
доцент кафедри педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту  
e-mail: [hordienkotana@gmail.com](mailto:hordienkotana@gmail.com), ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4662-1895>  
*Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя,*  
вул. Графська, 2, м. Ніжин, Чернігівська обл, 16600, Україна

## РЕАЛІЗАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЙ КООПЕРАТИВНОГО НАВЧАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

**Мета.** Метою статті є з'ясування теоретичних і практичних засад реалізації технологій кооперативного навчання в освітньому процесі початкової школи, визначення їх впливу на розвиток пізнавальної активності, комунікативної компетентності та соціальних навичок молодших школярів, а також обґрунтування поетапної стратегії підготовки майбутніх учителів початкових класів до впровадження кооперативного навчання в умовах Нової української школи.

**Методи.** У дослідженні використано комплекс теоретичних і емпіричних методів: аналіз, синтез, узагальнення та систематизацію психолого-педагогічної й науково-методичної літератури; порівняльний аналіз підходів українських і зарубіжних учених до проблеми кооперативного навчання; теоретичне моделювання для обґрунтування стратегії підготовки майбутніх учителів; педагогічне спостереження за освітнім процесом у початковій школі та в закладах вищої освіти; аналіз і узагальнення педагогічного досвіду, інтерпретацію отриманих результатів.

**Результати.** Обґрунтовано сутність кооперативного навчання як інтерактивної педагогічної технології, що забезпечує активну взаємодію учнів у малих групах на засадах позитивної взаємозалежності, індивідуальної відповідальності та рефлексії. Визначено його потенціал у формуванні ключових компетентностей молодших школярів: пізнавальної, комунікативної та соціальної. Виокремлено основні труднощі впровадження кооперативних технологій у початковій школі та запропоновано поетапну стратегію підготовки майбутніх учителів до організації кооперативного навчання, що охоплює теоретичну підготовку, моделювання, формування умінь організації групової взаємодії, адаптацію до вікових особливостей учнів і шкільну практику.

**Висновки.** Доведено, що системне використання технологій кооперативного навчання сприяє підвищенню мотивації до навчання, розвитку пізнавальної активності, комунікативної компетентності та соціальних навичок молодших школярів, створює сприятливе освітнє середовище та відповідає ідеям Концепції Нової української школи. Реалізація запропонованої стратегії підготовки майбутніх учителів забезпечує ефективне впровадження кооперативного навчання в практику початкової школи.

**КЛЮЧОВІ СЛОВА:** кооперативне навчання, початкова школа, освітній процес, методика навчання, інтерактивні технології, командна робота.

**Як цитувати:** Гордієнко Т. В. Реалізація технологій кооперативного навчання в освітньому процесі початкової школи. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти*. 2026. Вип. 86. С. 295-302. <https://doi.org/10.26565/2074-8922-2026-86-23>

**In cites:** Hordiienko T. V. (2026). Implementation of cooperative learning technologies in the educational process of primary school. *Problems of Engineering Pedagogic Education*, (86), 295-302. <https://doi.org/10.26565/2074-8922-2026-86-23> (in Ukrainian)

---

© Гордієнко Т. В., 2026



[Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

### **Вступ**

Сучасна початкова освіта зазнає значних змін відповідно до положень Концепції Нової української школи, яка визначає головною метою формування компетентної, відповідальної, здатної до співпраці особистості. У цьому контексті зростає потреба у впровадженні інноваційних підходів до організації освітнього процесу, що сприятимуть не лише засвоєнню знань, а й розвитку ключових компетентностей, серед яких особливо важливими є комунікативна, соціальна та навчальна. Одним із ефективних засобів досягнення цієї мети є технології кооперативного навчання, які дозволяють створити умови для активної, особистісно-орієнтованої, взаємодіючої навчальної діяльності.

Кооперативне навчання забезпечує високий рівень залучення учнів до пізнавального процесу, розвиває в них уміння працювати в команді, брати відповідальність за результат, слухати та бути почутим, аргументовано висловлювати власну думку. Особливо важливо формувати ці навички саме в молодшому шкільному віці, коли закладаються основи соціалізації, світогляду та моделей поведінки в колективі.

Попри очевидні переваги, процес упровадження технологій кооперативного навчання в початковій школі супроводжується певними труднощами: від нестачі методичної підтримки для вчителів до недостатнього досвіду в організації

#### ***Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій***

На думку О. Пометун та Л. Пироженко, кооперативне навчання є такою формою організації навчальної взаємодії, яка не лише сприяє засвоєнню знань, а й формує комунікативну, соціальну й емоційну компетентності. Автори вказують, що саме в початковій школі закладаються основи командної роботи, вміння слухати й бути відповідальним за спільний результат [5].

Згідно з дослідженням В. Андрійчук, кооперативне навчання стимулює пізнавальну активність через постійне включення учнів у процес дослідження, аналізу, висловлення власної думки. Учні мотивовані працювати, бо від їхнього внеску залежить успіх усієї групи. Саме

ефективної групової роботи. Тому дослідження теоретичних і практичних засад кооперативного навчання, аналіз його впливу на розвиток пізнавальної активності, комунікативної компетентності та соціальних навичок молодших школярів є надзвичайно актуальним і потребує особливої уваги з боку науковців і практиків.

У процесі дослідження проблеми та написання статті було використано комплекс теоретичних і емпіричних методів наукового пошуку: аналіз і узагальнення психолого-педагогічної та науково-методичної літератури з проблеми кооперативного навчання, систематизацію та порівняння підходів українських і зарубіжних учених; метод теоретичного моделювання для обґрунтування поетапної стратегії підготовки майбутніх учителів до реалізації кооперативних технологій; педагогічне спостереження за освітнім процесом у початковій школі та у ЗВО; аналіз і узагальнення педагогічного досвіду; а також методи логіко-структурного аналізу, інтерпретації та узагальнення результатів, що забезпечили цілісне розкриття досліджуваної проблеми.

**Метою** статті є з'ясування теоретичних і практичних засад використання технологій кооперативного навчання в початковій школі, визначення їх впливу на освітній процес, виявлення основних труднощів і шляхів їх подолання.

завдяки структурованій взаємодії створюється ситуація, коли учень є активним учасником, а не пасивним слухачем [1].

Г. В. Войтків вважає, що кооперативна взаємодія є тренажером мовленнєвих і соціальних навичок. Наприклад, у процесі групової діяльності учні повинні чітко формулювати свої думки, аргументовано переконувати, слухати інших, дотримуватися етики діалогу. Ці дії активно розвивають комунікативну компетентність, що є однією з ключових у концепції Нової української школи [2].

В. Галузяк та О. Крайова акцентують увагу на виховному потенціалі кооперативного навчання. Учні вчаться

співпрацювати, брати відповідальність, розв'язувати конфлікти, оцінювати свою і чужу роботу. Ці якості є основою соціальної адаптації в колективі, що особливо важливо в початковій школі, де дитина проходить інтенсивну соціалізацію [3, 6].

Отже, більшість українських науковців сходяться на думці, що

### **Виклад основного матеріалу**

Підходи науковців до визначення кооперативного навчання дещо відрізняються залежно від педагогічної школи, контексту дослідження та практичних цілей. Проте більшість учених сходяться на думці, що це не лише метод, а педагогічна технологія, що передбачає організовану взаємодію учнів у групах для досягнення спільної мети. Узагальнимо основні підходи до визначення цього поняття:

Згідно *соціально-психологічного підходу* кооперативне навчання розуміється як форма спільної діяльності учнів, яка сприяє когнітивному розвитку через взаємодію з більш компетентними партнерами. Так Л. Виготський, на чіх ідеях ґрунтується багато сучасних моделей кооперативного навчання, наголошував на ролі соціальної взаємодії в навчанні, зокрема в межах «зони найближчого розвитку» [7, с.168].

*Дидактичний (методичний) підхід* визначає кооперативне навчання як технологію організації освітнього процесу, за якої учні працюють у малих групах з поділом ролей, відповідальністю та обов'язковим етапом узагальнення. В. Гладун визначає його як систему організації пізнавальної діяльності учнів у групах, що сприяє розвитку навичок самоорганізації, співробітництва та критичного мислення [4, с. 82].

За *практико-орієнтованим підходом*, на думку Д. Джонсон і Р. Джонсон (США), які є одними з основоположників концепції Cooperative Learning, виділяють 5 ключових елементів: позитивна взаємозалежність, індивідуальна відповідальність, розвиток міжособистісних навичок, групова взаємодія та рефлексія (оцінка групової діяльності). Кооперативне навчання визначається як структурована форма групової роботи, яка спрямована на спільне досягнення навчальних результатів

кооперативне навчання є однією з найефективніших технологій для розвитку активності, комунікації та соціальної компетентності молодших школярів. Його успішне впровадження потребує системної методичної підтримки, підготовки вчителів та створення сприятливого психологічного клімату в класі.

із залученням кожного учня [9].

Сучасним є *компетентнісний підхід*, згідно з яким у межах НУШ кооперативне навчання розглядається як інструмент формування ключових компетентностей, зокрема уміння вчитися впродовж життя, ініціативність і підприємливість, соціальна та громадянська компетентності. Під кооперативним навчанням тут розуміють спільну діяльність, що забезпечує не лише засвоєння знань, а й розвиток особистості, комунікативності та лідерських якостей [3, с.77].

Зауважимо, що спільним для всіх підходів є розуміння кооперативного навчання, яке базується на активній, цілеспрямованій і структурованій співпраці учнів, де кожен учасник робить внесок у загальний результат, розвиваючи при цьому і навчальні, і соціальні навички.

Пошукова робота дозволила нам виокремити інформацію про те, як різні українські науковці визначають кооперативне навчання. Так, В. Андрійчук досліджує технологію кооперативного навчання для початкової школи і визначає її як особистісно-орієнтований підхід, в основу якого покладено особистісно орієнтований підхід, що передбачає розвиток пізнавальних умінь, співробітництво учнів у групах. Дослідниця також наголошує на формуванні компетентностей і ролі вчителя як фасилітатора [1, с.75].

Г. В. Войтків досліджує кооперативне навчання на уроках фізики і окреслює кооперативне навчання як форму, що забезпечує спільний результат через взаємодію, та виділяє ключові елементи: позитивна взаємозалежність, особиста відповідальність, підтримка [2, с. 78].

О. Пометун та Л. Пироженко в межах історико-теоретичного підходу розглядають навчання у малих групах як співпрацю учнів між собою та з учителем, та

підкреслюють управління процесом педагогом лише за потреби учнів [5, с.289].

Як бачимо, кожен із цих підходів підкреслює різні аспекти - від структурування та мотивації до виховання соціально активної особистості, усі вони схвалюють ідею, що кооперативне навчання є цілісною технологією взаємодії, яка сприяє не лише академічним, але й соціальним й особистісним результатам.

Ми кооперативне навчання визначаємо як форму організації освітнього процесу, за якої учні працюють у малих групах для досягнення спільної навчальної мети. На відміну від традиційних індивідуальних чи фронтальних методів навчання, кооперативне навчання передбачає активну взаємодію, взаємодопомогу та спільну відповідальність учнів за результат.

Основними характеристиками кооперативного навчання вважаємо *позитивну взаємозалежність*, де кожен учасник групи розуміє, що успіх усієї команди залежить від внеску кожного члена; *індивідуальну відповідальність*, коли попри спільну роботу, кожен учень має особисту відповідальність за свою частину завдання; *безпосередню взаємодію*, коли учні взаємодіють у процесі навчання, обговорюють, пояснюють матеріал одне одному, розв'язують проблеми разом; *рефлексію групової діяльності*, яка включає аналіз результатів спільної роботи, оцінювання ефективності взаємодії; та *розвиток соціальних навичок*, таких як навчання співпраці, комунікації, лідерства та вирішення конфліктів. Отже, кооперативне навчання - це не просто метод, а цілісна педагогічна філософія, що орієнтується на розвиток особистості в умовах співпраці та взаємної підтримки [6, с. 153].

Переваги кооперативного навчання вбачаємо у створенні сприятливого психологічного клімату, підвищенні мотивації до навчання, формуванні ключових компетентностей, поглибленні розуміння матеріалу через пояснення одне одному та розвитку відповідальності і самостійності. Разом з тим реалізація технології може мати такі потенційні труднощі, як неоднаковий рівень підготовки учнів у групі, можливі конфлікти або пасивність деяких учасників, потреба в

додатковій підготовці вчителя та ускладнення контролю за індивідуальним внеском.

Також можемо спостерігати, що такі два поняття, як групова робота та кооперативне навчання, часто плутають, хоча між ними є принципова різниця. Групова робота на уроці - це метод організації навчальної діяльності, коли учні об'єднуються в групи для виконання спільного завдання. Проте не завжди при цьому відбувається взаємне навчання, розподіл відповідальності чи розвиток соціальних навичок. Наприклад: учитель дає завдання групі - зробити постер, один учень усе робить, інші пасивні, завдання виконано, але кооперації як такої нема. Кооперативне ж навчання має чітку структуру, правила і цілі, орієнтоване на взаємну підтримку, відповідальність і навчання одне від одного, кожен учень є активним учасником, якщо він не виконає свою роль, вся команда не зможе впоратись.

Ми впевнені, що кооперативна технологія навчання особливо ефективна для інклюзивних класів, адже у кооперативних групах діти з різними рівнями підготовки можуть допомагати одне одному, навчатися через пояснення, відчувати свою цінність і залученість, у малій групі їм легше висловлюватися, ставити запитання, помилятися без страху, діти вчаться приймати інших такими, як вони є, що є ключовим для інклюзії.

Проаналізуємо практичні засади впровадження технологій кооперативного навчання в початковій школі. Так на практиці кооперативне навчання втілюється через конкретні методи, які пристосовані до вікових особливостей молодших школярів [1, с. 76]. Найпоширенішими з них є такі:

- «*Jigsaw*» (мозаїчне навчання), де кожен учень відповідає за частину теми та навчає інших;

- «*Карусель*», коли учні обговорюють запитання у змінних парах;

- «*Акваріум*» - частина учнів демонструє завдання, інші спостерігають і аналізують.

- *Робота в парах*, яка є базовим рівнем взаємодії з елементами самоконтролю [6, с. 153].

Підготовка майбутніх учителів початкових класів до кооперативного навчання - це не просто пояснити методику,

а сформувати готовність діяти, гнучко мислити та бути фасилітатором командної роботи. Тому ми пропонуємо поетапну стратегію, як це ефективно реалізувати у ЗВО:

1. *Теоретичне підґрунтя*: дати чітке розуміння технології. Студенти мають розуміти принципи кооперативного навчання (взаємозалежність, відповідальність, особиста активність, розвиток навичок співпраці); знати основні методи: «Jigsaw», «Акваріум», «Коло ідей», «Два-чотири-всі», «Карусель» тощо; вміти розрізняти кооперативне і групове навчання.

2. *Моделювання*: студенти самі мають пройти через досвід. Так на заняттях у ЗВО важливо впроваджувати кооперативні методи як основні форми роботи; давати студентам ролі: ведучого, доповідача, фасилітатора, хронометриста; проводити рефлексії: *що вдалося? що заважало співпраці? як можна адаптувати для дітей?*

3. *Навчання організації групової взаємодії*. Майбутній учитель має знати як формувати групи (довільно, за рівнем, за

#### ***Висновки та перспективи подальших досліджень***

Отже, ми впевнені, що кооперативне навчання в початковій школі підвищує пізнавальну активність, учні мотивовані брати участь, бо є відповідальними перед групою. Також формується комунікативна компетентність, розвиваються мовленеві навички, вміння слухати, аргументувати, розвиваються соціальні навички, такі як співпраця, саморегуляція, лідерство. Покращуються результати навчання, учні краще запам'ятовують і розуміють матеріал; створюється сприятливе емоційне середовище, знижується рівень тривожності.

Основні труднощі впровадження вбачаємо в низькому рівні методичної підготовки педагогів, не всі вчителі знайомі

інтересами тощо); як давати завдання, щоб вони були посильними, розподіленими, цікавими; як запобігати конфліктам, неформальному лідерству, «пасивним учасникам» та як оцінювати роботу команди і кожного індивідуально.

4. *Адаптація до початкової школи*. Слід пояснити, які вікові особливості молодших школярів впливають на роботу в команді (короткочасна увага, потреба в русі, емоційність); як формулювати інструкції просто і зрозуміло; які матеріали краще використовувати (візуальні картки, пазли, шаблони).

5. *Шкільна практика*: реальне впровадження з аналізом. Перед практикою рекомендуємо обговорити реальні сценарії кооперативних занять, допомогти створити конспекти уроків з елементами цієї технології, пояснити, як адаптувати під інклюзію, Нову українську школу, змішане навчання. А після практики необхідно організувати рефлексивне обговорення досвіду, труднощів, несподіваних ситуацій та стимулювати створення банку практик для майбутнього використання.

з кооперативними стратегіями або не вміють їх адаптувати до віку учнів. Також є труднощі в управлінні групою діяльністю, учні можуть пасивно брати участь або втрачати фокус без належної структури. Кооперативне навчання вимагає більше підготовки й часу на заняттях.

Рекомендуємо такі шляхи подолання труднощів: підвищення кваліфікації педагогів: курси, тренінги, обмін досвідом; використання чітких інструкцій та структур роботи в групі; поетапне впровадження: від простих форм (робота в парах) до складніших (мозаїчні проекти); формування позитивної культури взаємодії в класі; регулярне використання рефлексії та самооцінювання.

#### ***Конфлікт інтересів***

Автор заявляє, що конфлікту інтересів щодо публікації цього рукопису немає. Крім того, автор повністю дотримувався етичних норм, включаючи плагіат, фальсифікацію даних та подвійну публікацію.

У роботі не використано ресурс штучного інтелекту.

## Список використаної літератури

1. Андрійчук, В. Особливості застосування технології кооперативного навчання в освітньому процесі сучасної початкової школи. *Нова педагогічна думка*. 2022. Том 110, №2. С. 74-78. <https://doi.org/10.37026/2520-6427-2022-110-2-74-78>
2. Войтків, Г. В. Технології кооперативного навчання на уроках фізики. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2024. Вип. 212. С. 77-80. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-212-77-80>
3. Галузяк В., Макодай О., Макодай І. Сучасні тенденції розвитку теорії і практики кооперативного навчання у США. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія*, 2024. 79, 70-82. <https://doi.org/10.31652/2415-7872-2024-79-70-82>
4. Гладун, В. Кооперативне навчання як засіб демократизації освітнього процесу. *Вересень*. 2021. Том. 3, № 3(90). С. 80-89. <https://doi.org/10.54662/veresen.3.2021.07>
5. Запорожченко, Т., Горбик, А. Особливості кооперативного навчання молодших школярів. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. Вип. 80, том 1. С. 287-292. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/80-1-43>
6. Крайова, О., Цибанюк, Т. Кооперативне навчання: особливості організації та підготовки занять. *Вісник Національного університету оборони України*. 2018. № 1 (49). С. 150-154. <https://doi.org/10.33099/2617-6858-2018-49-1-150-154>
7. Федоришин, О. Соціалізація у шкільній освіті засобами кооперативного навчання. *Інноватика у вихованні*. 2020. Том 1, № 11. С. 167-174. <https://doi.org/10.35619/iu.v1i11.270>
8. Chong, X.-T., Yunus, M.-M. The effects of Kagan cooperative learning structures in teaching subject-verb agreement among rural sarawak learners. *Arab World English Journal (AWEJ)*. 2019. Vol. 10, No. 2. P. 151-164. <https://doi.org/10.24093/awej/vol10no2.13>
9. Johnson, D. W., Johnson, R. T. Instructional goal structure: Cooperative, competitive, or individualistic. *Review of Educational Research*. 1974. Vol. 44(2). Pp. 213-240. <https://doi.org/10.3102/00346543044002213>
10. Hartini, T., Rusijono, Mr., Nasution, Mr. Implementation of Cooperative Learning Inside-Outside Circle Model to Improve Elementary School Students' Motivation and Learning Outcome. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research. Proceedings of the 1st International Conference on Education Innovation (ICEI 2017)*. 2018. Vol. 173. Pp. 329-331. <https://doi.org/10.2991/icei-17.2018.87>
11. Meganingtyas, B. R., Winarni, R., Murwaningsih, T. The Implementation of Cooperative Learning at Primary Schools. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research. Proceedings of the 1st International Conference on Life, Innovation, Change and Knowledge (ICLICK 2018)*. 2019. Pp. 292-296. <https://doi.org/10.2991/iclick-18.2019.60>
12. Prieto-Saborit, J. A., Menéndez-Espina, S., Mendez-Alonso, D., Jiménez-Arberas, E., Llosa, J. A., Nistal Hernandez, P. Application of Cooperative Learning and Its Relation to 3 × 2 Achievement Goals in Teachers. *Education Sciences*. 2025. Vol. 15, No. 5. P. 595. <https://doi.org/10.3390/educsci15050595>
13. Prysiazhniuk, L., Gusak, L., Prokopchuk, V., Prokopiv, L., Vyshnivska, N., Romanenko, L. Training Primary School Teachers to Organize Collective Forms of Work in Small Rural Schools. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*. 2021. Vol. 13(2). Pp. 147-166. <https://doi.org/10.18662/rrem/13.2/415>
14. Zhou, T., Colomer, J. Cooperative Learning Promoting Cultural Diversity and Individual Accountability: A Systematic Review. *Education Sciences*. 2024. Vol. 14, No. 6. P. 567. <https://doi.org/10.3390/educsci14060567>
15. Slavin, R. E. Cooperative learning and academic achievement: Why does groupwork work? *Anales de Psicología / Annals of Psychology*, 2014, 30(3), 785-791. <https://doi.org/10.6018/analesps.30.3.201201>

Стаття надійшла до редакції 28.01.2026

Стаття рекомендована до друку 16.03.2026

Опубліковано 31.05.2026

**T. V. HORDIENKO**, PhD (Pedagogy),

Associate Professor of the Department of Pedagogy, Primary Education, Psychology and Management

e-mail: [hordienkotana@gmail.com](mailto:hordienkotana@gmail.com), ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4662-1895>

*Nizhyn Mykola Gogol State University,*

2 Graftska St., Nizhyn, Chernihiv region, 16600, Ukraine

## IMPLEMENTATION OF COOPERATIVE LEARNING TECHNOLOGIES IN THE EDUCATIONAL PROCESS OF PRIMARY SCHOOL

**Purpose.** The purpose of the article is to clarify the theoretical and practical principles of implementing cooperative learning technologies in the educational process of primary school, determine their impact on the development of cognitive activity, communicative competence and social skills of younger schoolchildren, as well as to substantiate a phased strategy for training future primary school teachers for the implementation of cooperative learning in the conditions of the New Ukrainian School.

**Methods.** The study used a complex of theoretical and empirical methods: analysis, synthesis, generalization and systematization of psychological, pedagogical and scientific and methodological literature; comparative analysis of the approaches of Ukrainian and foreign scientists to the problem of cooperative learning; theoretical modeling to substantiate the strategy for training future teachers; pedagogical observation of the educational process in primary school and in higher education institutions; analysis and generalization of pedagogical experience, interpretation of the results obtained.

**Results.** The essence of cooperative learning as an interactive pedagogical technology that ensures active interaction of students in small groups on the basis of positive interdependence, individual responsibility and reflection is substantiated. Its potential in the formation of key competencies of younger schoolchildren is determined: cognitive, communicative and social. The main difficulties of implementing cooperative technologies in primary school are identified and a phased strategy for training future teachers to organize cooperative learning is proposed, which includes theoretical training, modeling, formation of skills for organizing group interaction, adaptation to the age characteristics of students and school practice.

**Conclusions.** It is proven that the systematic use of cooperative learning technologies contributes to increasing motivation for learning, the development of cognitive activity, communicative competence and social skills of younger schoolchildren, creates a favorable educational environment and corresponds to the ideas of the Concept of the New Ukrainian School. The implementation of the proposed strategy for training future teachers ensures the effective implementation of cooperative learning in the practice of primary school.

**KEY WORDS:** *cooperative learning, primary school, educational process, teaching methodology, interactive technologies, teamwork.*

### *Conflict of interest*

The authors declare that there is no conflict of interest regarding the publication of this manuscript. Furthermore, the authors has fully adhered to ethical standards, including those related to plagiarism, data falsification, and duplicate publication.

The work does not use artificial intelligence resources.

### *References*

1. Andriichuk, V. (2022). Peculiarities of technology of cooperative learning application in educational process in the new Ukrainian primary school. *New pedagogical thought*, 110(2), 74-78. <https://doi.org/10.37026/2520-6427-2022-110-2-74-78> (In Ukrainian).
2. Voitkiv, H. (2024). Technologies of cooperative learning in physics lessons. *Scientific notes. Series: Pedagogical Sciences*, 212, 77-80. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-212-77-80> (In Ukrainian).
3. Haluziak, V., Makodai, O., & Makodai, I. (2024). Current trends in the development of the theory and practice of cooperative learning in the USA. *Scientific notes of the Mykhailo Kotsiubynskyi Vinnytsia State Pedagogical University. Series: Pedagogy and Psychology* 79, 70-82. <https://doi.org/10.31652/2415-7872-2024-79-70-82> (In Ukrainian).
4. Hladun, V. (2021). Cooperative learning as a tool to develop a culture of democracy in the learning process. *September*, 3(3(90)), 80-89. <https://doi.org/10.54662/veresen.3.2021.07> (In Ukrainian).
5. Zaporozhchenko, T., Horbyk, A. (2024). Peculiarities of cooperative learning of junior schoolchildren. *Current Issues of the Humanities*, 80(1), 287-292. <https://doi.org/10.24919/2308->

- [4863/80-1-43](#) (In Ukrainian).
6. Kraiova, O., Tsybaniuk, T. (2018). Cooperative learning: organization and preparation of classes. *Bulletin of National Defense University of Ukraine*, 1(49), 150–154. <https://doi.org/10.33099/2617-6858-2018-49-1-150-154> (In Ukrainian).
  7. Fedoryshyn, O. (2020). Socialization in the schooling process via cooperative learning. *Innovation in Upbringing*, 1(11), 167-174. <https://doi.org/10.35619/iuu.v1i11.270> (In Ukrainian).
  8. Chong, X.-T., Yunus, M.-M. (2019). The effects of Kagan cooperative learning structures in teaching subject–verb agreement among rural sarawak learners. *Arab World English Journal*, 10(2), 151-164. <https://doi.org/10.24093/awej/vol10no2.13>
  9. Johnson, D. W., Johnson, R. T. (1974). Instructional goal structure: Cooperative, competitive, or individualistic. *Review of Educational Research*, 44(2), 213-240. <https://doi.org/10.3102/00346543044002213>
  10. Hartini, T., Rusijono, Mr., Nasution, Mr. (2018). Implementation of cooperative learning inside–outside circle model to improve elementary school students’ motivation and learning outcomes. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research. Proceedings of the 1st International Conference on Education Innovation (ICEI 2017)*, 173, 329-331. <https://doi.org/10.2991/icei-17.2018.87>
  11. Meganingtyas, B. R., Winarni, R., Murwaningsih, T. (2019). The implementation of cooperative learning at primary schools. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research. Proceedings of the 1st International Conference on Life, Innovation, Change and Knowledge (ICLICK 2018)*, 292-296. <https://doi.org/10.2991/iclick-18.2019.60>
  12. Prieto-Saborit, J. A., Menéndez-Espina, S., Mendez-Alonso, D., Jiménez-Arberas, E., Llosa, J. A., Nistal Hernandez, P. (2025). Application of Cooperative Learning and Its Relation to 3 × 2 Achievement Goals in Teachers. *Education Sciences*, 15(5), 595. <https://doi.org/10.3390/educsci15050595>
  13. Prysiazhniuk, L., Gusak, L., Prokopchuk, V., Prokopiv, L., Vyshnivska, N., Romanenko, L. (2021). Training primary school teachers to organize collective forms of work in small rural schools. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 13(2), 147-166. <https://doi.org/10.18662/rrem/13.2/415>
  14. Zhou, T., Colomer, J. (2024). Cooperative Learning Promoting Cultural Diversity and Individual Accountability: A Systematic Review. *Education Sciences*, 14(6), 567. <https://doi.org/10.3390/educsci14060567>
  15. Slavin, R. E. (2014). Cooperative Learning and Academic Achievement: Why Does Groupwork Work? *Anales De Psicología / Annals of Psychology*, 30(3), 785-791. <https://doi.org/10.6018/analesps.30.3.201201>

The article was received by the editors 28.01.2026

The article is recommended for printing 16.03.2026

Published 31.05.2026